

CEALKÁMUŠ

Ohcejoga gieldda cealkámuš ráđđehusa evttohusas gielddaid vuodđobálvalusaid stáhtaoasis addon lága nuppástuhttimis ja gaskaboddosaš nuppástuhttimis addon lága fápmuiboahinnjuolggadusa nuppástuhttimis sihke gielddaid vuodđobálvalusaid stáhtaoasis addon lága nuppástuhttimis

Ohcejoga gieldda atná gielldaekonomiija dássedeattu ja almmolaš ekonomiija suvdinnávcca dehálaš ulbmilin. Stáhtaekonomiija heivehandoaimmain galgá goittotge váldit vuhtii gielddaid sierralágan vuolggasajiid sihke gielddaid ruhtadoalu jo ovddežis hástaleaddji oppalaš dili. Gielddaid doaimmaide, ruhtadeapmái ja doaibmabirrasiid da laktásan seammassullasaš nuppástusat heajudit erenoamážit smávva gielddaid ja daid gielddaid, mat leat sorjajaččat stáhtadoarjagis.

Ohcejoga geahččanguovllus ovdanbuktojuvvo stáhtaossodatgeahpádusaid váikkuhusaid ii sáhte árvvoštallat dušše ássiguovdasaččat. Ohcejohka lea Suoma davimus, hui hárvvet ássojuvvon ja guhkes gaskkaid gieldda. Unna veahkadatvuodđu, guhkes gaskkat ja váttis olahttuvahtta mearkkašit dan, ahte lágas mearriduvvon vuodđobálvalusaid ordnemis leat mearkkašahhti ollu fásta golut, maid ii sáhte unnidit seamma veardde olmmošlogu dahje ruhtadeami ektui. Lassin gieldda galgá dorvvastit bálvalusaid oažžuma sihke suoma- ja sámegillii.

Dakkár gielddas go Ohcejogas leat vejolašvuodát buhttet stáhtaossodatgeahpádusaid lasihemiin vearroboaduid dahje čohkkemiin viidasabbot bálvalusaid leat hui uhcán. Guhkes gaskkat bidjet geavadis rájaid bálvalusaid čohkkemii, ja unna veahkadatvuodđu dahká ovttaskas ruhtadannuppástusaid relatiivlaččat mearkkašahhtin. Stáhtaossodatuhtadeami ovddalgihtii diehtin ja doarvái vuhtta leat danin guovddáš áššit, gieldda lágas mearriduvvon bargguid dikšumii.

Sámiid ruovttuguovllus galgá váldit vuhtii sámegiela ja kultuvrra seailuma ja dan doarjuma. Jo dušše vuodđooahpahusa ordnen Ohcejogas lea divraseamos oba Suomas. Gieldda lágas mearriduvvon bálvalusaid ordnen dorvvohuvvá, jos geahpádusat ollašuhthtojit buot gielddain seammasturrosažžan vuhtiiválddekeahhtá báikkálaš diliid.

Ohcejoga gieldda atná problemáhtalažžan erenomážit jagi 2027 indeaksabajádusa ráddjemii guoski geahpádusa ollašuhthtima buot gielddain guđege ássi olbmo guovdu seamma stuorisin.

Dat ii gieđahalašii gielddaid dásseárvosaččat. Ii duođalaččat ovtaveardásaš ássiguovdasaš geahpádus ii váldde vuhtii gielddaid duođalaš erohusaid bálvalusaid ordnengoluin, boađuin ja heivehanvejolašvuodain. Váikkuhusat sáhttet dan dihte leat gorálaččat ollu stuorát dain gielddain, mat leat smávva ja doibmejít eahpedábálaš dilis.

Ohcejoga gielda doallá 75 miljovna euro geahpádusa vuodustallon figgamuššan dasa, ahte geahpádus ii lasit gielddaid gaskasaš gorálaš erohusaid ožžon stáhtadoarjagiid ektui. Seammá áigge galgá goittotge árvvoštallat stáhtaossodatgeahpádusaid oktasašváikkuhusaid eará gielldaekonomiija heiveheapmái, gollodási lohtaneapmái sihke gielddaid bargguid ja ruhtadeami nuppástusaide. Go geahččá ovttaskas geahpádusaid sierra gielldaekonomiija ollisvuodas, de dat ii atte doarvái buori gova das mo dát čuhcet gielddaid ekonomalaš guoddinnákcii.

Ohcejoga gielda evttoha, ahte jagi 2027 stáhtaossodatmeriid juohkin árvvoštallojuvvo ođđasit nu, ahte das váldojit vuhtii gielddaid ekonomalaš dili lassin hárvves ássan, guhkes gaskkat, smávva veahkadatvuodđu, gielalaš geatnegasvuodát sihke eará bálvalusaid ordnema goluid lasiheaddji erenoamáš dilis. Stáhta ekonomiija heiveheami ii galgga ollašuhttit vugiin, mii áitá unnimus ja boaittobeale gielddaid duođalaš vejolašvuodaid ordnet lágas mearriduvvon vuodđobálvalusaid ovtaveardásaččat oppa riikkas.